

Riktlinjer för Hållbarhet & miljö på Skeppsholmens Folkhögskola

Styrelsen fattar beslut om riktlinjer för hållbarhet & miljö på Skeppsholmens folkhögskola, vilket innefattar övergripande aktivitetsplan (A) och interna strävansmål (B).

Från det globala till det lokala

“En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”. (Bruntlandkommissionens definition, 1987). Rapporten skrevs på uppdrag av Förenta Nationerna och arbetet leddes av Norges dåvarande statsminister Gro Harlem Brundtland. Begreppet Hållbar utveckling etablerades inom världens miljörelser och man redogjorde för sambandet mellan ekonomisk utveckling och miljöförstöring.

Vid FNs konferens om i Rio de Janeiro år 1992 antogs den internationella handlingsplanen Agenda 21, som bygger på principen om hållbar utveckling, med syfte att *arbeta tillsammans i ett globalt partnerskap för att motverka natur- och miljöförstöring, fattigdom och bristande demokrati.*

Efter FNs millenniemöte år 2000 antogs *millenniemaålen*, åtta konkreta mål som skulle uppfyllas 2015. Även dessa mål är formulerade efter principen om hållbar utveckling och handlade om att *minska social utsatthet och samtidigt säkerställa en miljömässigt hållbar utveckling.*

Den 25 september 2015 antogs *“De globala hållbarhetsmålen”* av FN. Syftet med målen är att fram till 2030 uppnå en *socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling.*

Hållbar utveckling handlar om att långsiktigt bevara vattnens, jordens och övriga ekosystems produktionsförmåga och att minska den negativa påverkan på naturen och människors hälsa, i tre dimensioner:

Social hållbarhet, som handlar om att sträva mot ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls

Miljömässig och ekologisk hållbarhet som handlar om att hushålla med naturresurser för människor och andra organismer utan att skada naturliga systems möjligheter att förse samhällen och människor med naturresurser och ekosystemtjänster på lång sikt.

Ekonomisk hållbarhet, som handlar om att motverka fattigdom, och att alla ska ha råd att tillgodose sina grundläggande behov i relation till jordklotets ändliga resurser. Den ekonomiska utvecklingen ska inte medföra negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten.

Skeppsholmens folkhögskola

Planen innefattar mål respektive aktiviteter, lägesbeskrivning och allmänna ställningstaganden. Den är både ett policydokument och ett praktiskt verktyg till nytta för alla på Skeppsholmens Folkhögskola.

A. Övergripande aktivitetsplan i 8 punkter

Skeppsholmens folkhögskola vill ta sitt ansvar och minimera negativ klimatpåverkan genom att:

1. Utifrån FN:s Agenda 2030 verka för ett mera hållbart samhälle.
2. Stimulera alla i skolsamhället att ta till sig kunskap om hållbarhet, speciellt vad gäller klimat- och miljöfrågor. Att lära sig att lära för livet, att öka sin egen och andras medvetenhet, att lära av forskningsresultat, att stimuleras till nya insikter och att sprida vidare till andra både i skolan och utanför är viktiga inslag i folkbildningen. Det ger utveckling och det vill vi bidra till.
3. Låta klimatfrågan genomsyra hela verksamheten och temat hållbarhet involveras i våra olika kursplaner.
4. Söka klimat/hälsoanpassade lösningar vid svåra avväganden.
5. Undersöka möjligheten att miljöcertifiera verksamheten på sikt och vårt eget ekologiska fotavtryck.
6. Fortsätta servera vegetarisk mat till lunch, gjord på hållbara råvaror.
7. Låta olika kurser och arbetslag vara skapande i detta arbete. Skapa en klimat/hållbarhets/miljögrupp med personal och deltagare som kontinuerligt följer frågan och arbetet.
8. Ha roligt och känna att vi tillsammans med folkhögskolor och annan vuxenutbildning i Sverige, Norden och övriga världen bidrar till en bättre värld. Årligen utvärdera och fira vad vi åstadkommit! Belysa vad vi kan utveckla och

fördjupa. Vi gräver där vi står och ser vad vi kan göra!

B. Våra interna strävansmål

Vi vill:

- Se den här planen som en startpunkt att verka för att miljömålen genomsyrar hela verksamheten. Målen behöver uppdateras varje år: Det är viktigt att målen är uppföljningsbara och realistiska, så att planen kan följas upp. Det är också viktigt att diskutera internt om vilka mål som vi tycker är relevanta och där vi tror att vi kan göra skillnad.
 - Lära oss mer om alternativa bränslen samt värmeåtervinning ur till exempel avloppsvatten.
 - Hitta möjligheter att vädra utan att lokalerna kyls ner.
 - Koppla samman det internationella utvecklingsarbetet och globala frågor med hållbarhet och miljö.
 - Få nya perspektiv, lära av andra skolor, verksamheter i och utanför Sverige och delta i klimatkonferenser/utbildningar/seminarier.
 - Fortsätta att utgå ifrån de mest miljömässiga alternativen i första hand vid transporter, resor och förflyttningar. Reflektera över värdet att besöka verksamheter i länder långt borta.
 - Arbeta i linje med miljö- och kvalitetskraven inom Erasmus och Ackrediteringen.
 - Om det är specifika frågor som kräver extra budgetanslag så får dessa tas hand om i lämplig ordning.
-

C. Lokala mål på skolnivå

Vi vill:

- Att målen behöver uppdateras varje år. Det är viktigt att målen är uppföljningsbara och realistiska, så att planen kan följas upp. Det är också viktigt att diskutera internt om vilka mål som vi tycker är relevanta och där vi tror att vi kan göra skillnad.
- Minska pappersanvändningen, hålla bra kontakt med kemikalieinspektionen och sträva efter att ha bara rengöringsmedel som är Svanenmärkta.
- Reflektera över att hitta sätt att producera egen el, exempelvis via diskreta solfångare på taket inom K-märkningens ramar.
- Fördjupa arbetet i köket för att minska klimattrycket genom att fortsätta servera våra vegetariska luncher, fortsätta att ta på allvar och arbeta seriöst med sophantering, motverka svinn med rosa lappar, sortering och kompostering via

Bokashi och till Stockholms stad. Vidare fortsätta tillverka vår egen näring till skolans växter genom fermenterad kompost. Deltagarna lär sig och för vidare till föräldrar som ringar på vattnet.

- Att kaffet i automaten är regnskogscertifierat och kanske även kan bli KRAV märkt. Vi försöker fylla våra soppåsar så att vi slänger så lite plast som möjligt och ser till att ha komposterbara påsar till det organiska avfallet.
- All kaffesump hamnar i ett potatis- eller blomsterland: Cirka 10 l i veckan.
- Göra affischer och sätta upp, om vår miljövänliga verksamhet.
- Om det är specifika frågor som kräver extra budgetanslag så får dessa tas hand om i lämplig ordning.

D. Bakgrund

Klimatkrisen uppstod inte igår. Den är en följd av att kol började användas för att skapa samhällen med industrier och städer. Idag inser allt fler att klimatkris, artutrotning och förstörelse av livsmiljöer pågår i världsskala. Sedan 1950 har över hälften av världens artrikaste miljöer, regnskogarna, avverkats. Omfattande skogsbränder rasar nu årligen i Australien, Nordamerika, Sibirien och Amazonas. Den biologiska mångfalden hotas, även av monokulturer inom jordbruket och ett alltför industriellt bedrivit skogsbruk. Asiens floder är fyllda med gifter från textiltillverkning och annan vattenförbrukande industri. I världshaven flyter hela öar av plast. I Östersjön finns bottendöd på en yta motsvarande Danmarks storlek. Orsaken är utsläpp från östersjöländerna, inklusive Sverige, som ger övergödning i havet. Världen över anser allt fler människor att något måste göras för att få stopp på den ohållbara utvecklingen och den pågående miljökrisen.

Våra val är viktiga

Hur ser det ut i vårt eget land? Vår klimatpåverkan är i snitt 8 ton per person och år i Sverige, vilket är avsevärt högre än det globala genomsnittet. Parisavtalets mål från 2015 är att hålla den globala medeltemperaturökningen väl under 2 grader och sträva mot att hålla temperaturökningen under 1,5 grader. Det innebär att de genomsnittliga globala utsläppen bör vara högst 1 ton per person 2050.

Vad vi som privatpersoner gör är en viktig faktor för att minska de globala utsläppen av växthusgaser. Alla val som vi gör är viktiga och kan bidra till att vi minskar våra utsläpp. Om du känner att just dina val inte påverkar tillräckligt mycket och känns oviktiga – tänk om! Hur du agerar kan påverka att andra gör mer klimatkloka val:

- Att resa med flyg mindre ofta, förändra våra matvanor och köpa begagnat istället för nytt gör stor klimatnytta och kan minska din klimatpåverkan med flera ton per år. De sista 2-3 ton utsläppen per person är svåra att påverka själv eftersom de är utsläpp

som härrör till exempel från byggande av infrastruktur och konsumtion inom den offentliga sektorn. Ansvaret för att minska utsläppen ligger inte endast på konsumenten utan delas även med den offentliga sektorn och näringslivet. Detsamma gäller oss själva. Att i samarbete med Stockholms stad se över vår egen folkhögskolas fossila energi-användning och eventuella utsläpp är viktigt.

Klimatförändringens följder – som stigande havsnivåer och smältande glaciärer – drabbar redan till exempel Arktis, länder i den andinska bergskedjan i Latinamerika, tibetanska högplatån och ösamhällena i Stilla Havet och Oceanien. Men orsakerna till uppvärmningen finns inte där. Den beror istället på stora koldioxidutsläpp orsakade av användning av fossilbränsle i Kina, USA, Ryssland/Östeuropa, Indien och EU. Det här visar att kostnaden för klimatpåverkan måste fördelas rättvist och att internationellt samarbete behövs på alla nivåer.

Hållbarhet är ett omfattande synsätt som innefattar ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter. Hur får vi fram ett hållbart samhälle i Sverige och världen? Naturen har hittills ofta setts som enbart en resurs för människan, men inom FN:s ram pågår idag ett arbete på grundvalen att naturen själv saknat rättigheter. Vilket historiskt och i nutid lett till kränkningar av lokalsamhällens och ursprungsfolks rättigheter eftersom deras liv är starkt sammanlänkade med vattnet, marken och skogarna.

Demokrati, försvar av mänskliga rättigheter och skydd av naturen hänger alltså ihop. Allt fler anser att det finns ett behov att formulera alternativa visioner som kan inspirera till ett skifte och nya sätt att organisera världen, både globalt och lokalt. Sannolikt blir det här livsavgörande för människan och annat liv på planeten.